

Politie weigert uitleg na 350 keer opvragen persoonsgegevens demonstrant | Investico Onderzoeksjournalisten

Simon Dequeker

Tot ongenoegen van de ombudsman weigert de politie een klacht te behandelen van een demonstrant van wie zijn persoonsgegevens 350 keer zijn opgevraagd. De man in kwestie is Egbert Born, een klimaatdemonstrant van wie de politie op liefst 107 verschillende dagen gegevens opvroeg.

Born was jarenlang woordvoerder voor verschillende klimaatgroepen, waaronder Extinction Rebellion, en nam ook enkele keren zelf deel aan de bezetting van een kolenoverslag. Hij wilde weten waarom de politie voortdurend zijn gegevens opvraagt, die afkomstig zijn uit de Basisregistratie Personen (BRP). Een klacht hierover weigerde de politie te behandelen. In een woensdag gepubliceerd rapport, is de ombudsman uiterst kritisch op die gang van zaken.

De politie weigerde de klacht in behandeling te nemen omdat de persoonsgegevens automatisch uit de BRP worden gehaald en het hier dus geen handeling betrof van een specifieke politiemedewerker. De klachtenprocedure staat namelijk alleen open voor klachten over handelingen van specifieke medewerkers. Bovendien zou het een 'onevenredige belasting van de politiecapaciteit' vergen om voor alle data uit te zoeken waarom de gegevens precies zijn opgevraagd, aldus de politie.

Daar is de Nationale ombudsman het niet mee eens. De persoonsgegevens van de demonstrant werden uit de systemen gehaald na een zoekactie door agenten, die zijn naam invulden in de politiesystemen. De klacht gaat dus wel degelijk over concrete gedragingen van agenten, aldus de Ombudsman. Bovendien legt de politie niet uit waarom de behandeling van de klacht een onevenredig zware belasting zou betekenen.

De Nationale ombudsman verzocht de politie al verschillende keren om de klacht alsnog te behandelen, maar dat legt de politie naast zich neer. Volgens de Ombudsman motiveert de politie onvoldoende waarom het de klacht niet in behandeling neemt. 'De politie leek meer gericht op het afwijzen van de klacht dan op het zoeken naar een oplossing of het trekken van lessen uit de situatie', aldus de Ombudsman in een reactie.

De politie verzocht in totaal 350 keer om informatie over Born. Het gaat om persoonsgegevens zoals zijn eigen adres, geboortedatum en burgerservicenummer, maar ook die van zijn familie. Telkens wanneer een agent in het politiesysteem zoekt op een bepaalde naam worden deze gegevens uit de BRP gehaald, waarin gegevens van alle inwoners van Nederland staan. Dat mag alleen als dat noodzakelijk is voor het uitvoeren van de politietaak.

De politie vraagt vaker op grote schaal persoonsgegevens op van demonstranten, bleek uit eerder onderzoek van Trouw, Investico en De Groene Amsterdammer. Dat gebeurt ook wanneer zij nog nooit zijn veroordeeld. De politie moet zelf bijhouden waarom deze gegevens worden opgevraagd, maar heeft daar geen zicht op. Door demonstranten zo massaal in de gaten te houden, komt volgens experts het demonstratierecht in het geding. Demonstranten kunnen zich onvrij voelen om nog te gaan betogen.

Investico werkt altijd samen met andere media. Zo versterken we de onderzoeksjournalistiek in Nederland.

[Lees meer over ons](#)

De Nationale ombudsman is kritisch op hoe de politiesystemen zijn ingericht, ze zouden mogelijk niet voldoen aan de wettelijke eisen. Zo wordt niet bijgehouden waarom persoonsgegevens nou precies worden opgevraagd, terwijl de politie dat wel zou moeten doen. De ombudsman pleit al langer voor duidelijke regels en grenzen rond databewaring en privacybescherming. “Dat is essentieel als je wilt dat burgers vertrouwen houden in de overheid.”

Born zegt dat hij door de gebeurtenissen zo wantrouwend jegens de politie is geworden, dat hij niets meer met hen te maken wil hebben. Hij stelt dat de zaak niet alleen voor hem staat, maar dat er veel burgers zijn waar de politie voortdurend persoonsgegevens van opvraagt. ‘Ik vertrouw de politie voor geen cent meer.’

De politie zegt in reactie te betreuren dat de demonstrant aangeeft dat hij zijn vertrouwen in de politie is verloren en geeft aan intern te zullen reflecteren op het rapport van de Nationale ombudsman. De politie meldt daarnaast dat ze privacyfunctionarissen in dienst hebben die ‘de systemen en werkprocessen kunnen optimaliseren’.